

# NOTAT Hvorfor har seniorerne trukket sig tilbage fra arbejdsmarkedet?

I marts 2026 har DSR Analyse gennemført en spørgeskemaundersøgelse blandt 5.000 tilfældigt udtrukne medlemmer af Dansk Sygeplejeråd i alderen 60-80 år. Samlet deltog 2.194 medlemmer i hele eller dele af undersøgelsen – svarende til en svarprocent på 44%. Se metodebeskrivelsen i bilaget for flere detaljer vedrørende gennemførelsen af undersøgelsen.

Dette notat omhandler sygeplejersker, der har forladt arbejdsmarkedet.

## Hovedresultater

- Hver tredje angiver, at en af de vigtigste årsager til, at de trak sig tilbage fra arbejdsmarkedet, var ønsket om mere fritid (34%).
- Mere end hver tredje (35%) angiver, at de har haft overvejelser om at vende tilbage til arbejdet som sygeplejerske – heraf overvejer 9% det stadig.
  - o Blandt de sygeplejersker, der overvejede/overvejer at vende tilbage til arbejdet som sygeplejerske, angiver flest, at det er ønsket om at bruge deres faglighed (60%) og savnet af sygeplejerskearbejdet (48%) samt kollegaerne (37%), der motiverede til dette.
- Knap halvdelen (45%) angiver, at intet kan få dem til at arbejde som sygeplejerske igen. 22% vil udelukkende træde til ved behov. 8% vil arbejde igen, hvis de får større indflydelse på arbejdstilrettelæggelsen, og 8% hvis der er bedre mulighed for at tage fri. 7% angiver, at en højere løn kan få dem til at arbejde igen.
  - o Blandt dem, der angav, at intet kunne få dem til at arbejde som sygeplejerske igen, er den primære årsag, at de gerne vil bruge tid på andet end arbejde (47%) eller af helbredsmæssige årsager (31%).
- 29% af sygeplejerskerne uden for arbejdsmarkedet er interesserede i at stå til rådighed, hvis der er behov for ekstra hjælp i sundhedsvæsenet.

## Årsager til, at seniorer er uden for arbejdsmarkedet

Hver tredje angiver, at en af de vigtigste årsager til, at de trak sig tilbage fra arbejdsmarkedet, var ønsket om mere fritid (34%). Herefter følger ønsket om at prioritere familie og venner (30%), og at det økonomiske grundlag var tilstrækkeligt stærkt til at gå på pension (29%). Dette fremgår af tabel 1.

Fordeles tallene på, hvorvidt den pågældende sygeplejerske uden for arbejdsmarkedet var under eller over sin pensionsalder, da vedkommende trak sig tilbage, finder vi, at dem, der er gået fra før deres pensionsalder, i højere grad angiver, at de havde økonomisk grundlag for at gå, at deres livssituation nødvendiggjorde det, at deres partner gik på pension, samt at arbejdet som sygeplejerske var fysisk eller psykisk belastende. Disse forhold er markeret med en stjerne (\*).

Halvdelen af sygeplejerskerne, der trak sig tilbage fra arbejdsmarkedet, da de nåede pensionsalderen eller senere, angiver at årsagen var, at de nåede folkepensionsalderen.

**Tabel 1. Hvad var de vigtigste årsager til, at du trak dig tilbage fra arbejdsmarkedet?**

|                                                                     | Alle uden for arb.mark | Under pensionsalderen | Over/lig pensionsalder |
|---------------------------------------------------------------------|------------------------|-----------------------|------------------------|
| Ønske om mere fritid                                                | 34%                    | 35%                   | 33%                    |
| Ønske om at prioritere familie og venner                            | 30%                    | 30%                   | 31%                    |
| Mit økonomiske grundlag var tilstrækkeligt til at gå*               | 29%                    | 34%                   | 18%                    |
| Psykiske belastninger i arbejdet*                                   | 21%                    | 27%                   | 9%                     |
| Fysiske belastninger i arbejdet*                                    | 18%                    | 22%                   | 9%                     |
| Utilfredshed med ledelse eller arbejdsforhold                       | 18%                    | 19%                   | 16%                    |
| Jeg nåede folkepensionsalderen*                                     | 17%                    | 2%                    | 50%                    |
| Min livssituation gjorde det nødvendigt (f.eks. sygdom i familien)* | 15%                    | 19%                   | 7%                     |
| Min partner/ægtefælle gik på pension/efterløn*                      | 13%                    | 15%                   | 9%                     |
| Andet                                                               | 13%                    | 13%                   | 14%                    |
| Jeg blev opsagt                                                     | 5%                     | 6%                    | 3%                     |
| Dårlige udviklings- eller karrieremuligheder                        | 2%                     | 2%                    | 1%                     |
| Jeg blev opfordret til pension                                      | 2%                     | 2%                    | 2%                     |
| Ved ikke/husker ikke                                                | 0%                     | 0%                    | 0%                     |
| Total                                                               | 971                    | 655                   | 316                    |

Anm. Sygeplejersker uden for arbejdsmarkedet (60-80 år). Procenter summer ikke til 100, da man kunne sætte flere kryds. \* angiver signifikant forskel mellem dem over og under egen pensionsalder. Kilde: DSR Analyse.

Mere end hver tredje (35%) angiver, at sygeplejerskerne uden for arbejdsmarkedet har haft overvejelser om at vende tilbage til arbejdet som sygeplejerske – heraf overvejer 9% det stadig. 63% har ikke disse overvejelser, jf. tabel 2.

Fordeles tallene på, hvorvidt den pågældende sygeplejerske uden for arbejdsmarkedet var over eller under sin pensionsalder, da de træk sig tilbage, finder vi, at sygeplejersker, der er gået under egen pensionsalder, i lavere grad overvejer at vende tilbage til arbejdet som sygeplejerske.

**Tabel 2. Har du haft overvejelser om at vende tilbage til arbejdet som sygeplejerske?**

|                                 | Alle uden for arb.mark | Under pensionsalderen | Over/lig pensionsalder |
|---------------------------------|------------------------|-----------------------|------------------------|
| Ja, og jeg overvejer det stadig | 9%                     | 7%                    | 12%                    |
| Ja, men ikke længere            | 26%                    | 25%                   | 28%                    |
| Nej                             | 63%                    | 66%                   | 56%                    |
| Ved ikke                        | 3%                     | 3%                    | 4%                     |
| Total                           | 100%                   | 100%                  | 100%                   |
| Antal                           | 970                    | 654                   | 316                    |

Anm. Sygeplejersker uden for arbejdsmarkedet. Procenter summer ikke nødvendigvis til 100 pga. afrunding. Der er statistisk signifikant forskel mellem besvarelser fra personer over og under egen pensionsalder. Kilde: DSR Analyse.

Blandt de sygeplejersker, der overvejede/overvejer at vende tilbage til arbejdet som sygeplejerske, angiver flest, at det især er ønsket om at bruge deres faglighed (60%) og savnet af sygeplejerskearbejdet (48%) samt kollegaerne (37%), der motiverede til dette. Dette fremgår af tabel 3.

De, der i tabel 3 har angivet "andet", har haft mulighed for at uddybe. En analyse af friteksterne viser, at helbred, alder og nedslidning er de primære årsager til, at mange ikke længere arbejder som sygeplejersker:

- "Kronisk sygdom gør det ikke muligt"
- "Jeg er udrændt, slidt op efter 40 år i sundhedssektoren"
- "Fysisk er det ikke muligt for mig, desværre"

Samtidig peger mange på, at tung dokumentation og digitalisering væsentligt har bidraget til, at de stoppede:

- *"Ændring af dokumentationen – det er alt for stift, omfattende og tidskrævende"*  
*"Hvis der ikke skulle registreres/dokumenteres så meget var jeg nok startet igen"*  
*"Den overvældende digitalisering fik mig til at stå af"*

Flere fremhæver, at de gerne ville have fortsat på nedsat tid, hvis der havde været mere fleksibilitet og individuelle hensyn:

- *"Jeg ville nok være blevet på arbejde, hvis jeg kunne gå ned i tid"*  
*"En ordentlig senioraftale med individuelle hensyn"*

Trods tilbagetrækning er tilknytningen til faget fortsat stærk. Mange bidrager – eller vil bidrage – i begrænsede, afgrænsede roller, særligt ved vaccinationer eller kriser:

- *"Jeg fortsætter med at vaccinere i flere år – og har så fri resten af året"*  
*"Kun ved epidemier eller krisesituationer"*  
*"Elsker at være sygeplejerske"*

**Tabel 3. Hvad fik dig til at overveje at vende tilbage til arbejdet som sygeplejerske? (vælg evt. flere svar)**

|                                                      | Procent |
|------------------------------------------------------|---------|
| Ønske om at bruge min faglighed                      | 60%     |
| Savner arbejdet som sygeplejerske                    | 48%     |
| Savner kolleger                                      | 37%     |
| Ønske om at bidrage til sundhedsvæsenet              | 31%     |
| Ønske om at supplere min økonomi                     | 21%     |
| Ønsket om en meningsfuld dagligdag                   | 16%     |
| Opfordring fra andre f.eks. tidligere kolleger/leder | 11%     |
| Andet (uddyb gerne)                                  | 8%      |
| En særlig interessant stilling                       | 6%      |
| Ingen af ovenstående                                 | 2%      |
| Total                                                | 100%    |
| Antal                                                | 329     |

Anm. Sygeplejersker uden for arbejdsmarkedet. Procenter summer ikke til 100, da man kunne sætte flere kryds. Kilde: DSR Analyse.

Tabel 4 viser, at knap halvdelen (45%) angiver, at intet kan få dem til at arbejde som sygeplejerske igen. 22% vil udelukkende træde til ved behov. 8% vil arbejde igen, hvis de får større indflydelse på arbejdstilrettelæggelsen, og 8% hvis der er bedre mulighed for at tage fri. 7% angiver, at en højere løn kan få dem til at arbejde igen. En større andel af sygeplejerskerne, der trak sig tilbage før deres pensionsalder angiver, at intet kan få dem til at arbejde som sygeplejerske igen (48%) sammenlignet med dem over deres pensionsalder (40%).

**Tabel 4. Hvilke af følgende, hvis noget, kan få dig til arbejde som sygeplejerske igen? (sæt evt. flere krydser)**

|                                                         | Alle uden for arb.mark | Under pensionsalderen | Over/lig pensionsalder |
|---------------------------------------------------------|------------------------|-----------------------|------------------------|
| Intet kan få mig til at arbejde som sygeplejerske igen* | 45%                    | 48%                   | 40%                    |
| Udelukkende at træde til ved behov                      | 22%                    | 21%                   | 25%                    |
| Større indflydelse på arbejdstilrettelæggelsen          | 8%                     | 9%                    | 7%                     |
| Bedre mulighed for at tage fri                          | 8%                     | 8%                    | 9%                     |
| Højere løn                                              | 7%                     | 7%                    | 8%                     |
| At gå ned i tid                                         | 7%                     | 7%                    | 7%                     |
| Bedre psykisk arbejdsmiljø (fx bedre samarbejde)*       | 6%                     | 7%                    | 4%                     |
| Andre arbejdsopgaver                                    | 6%                     | 6%                    | 5%                     |
| Færre vagter*                                           | 5%                     | 6%                    | 3%                     |
| Bedre fysisk arbejdsmiljø (fx hjælpemidler til løft)    | 3%                     | 4%                    | 2%                     |
| Ordning med løbende pension                             | 3%                     | 3%                    | 3%                     |
| Bedre faglige udviklingsmuligheder                      | 2%                     | 2%                    | 1%                     |
| Ordning med delepension                                 | 2%                     | 2%                    | 2%                     |
| Andet (uddyb gerne)                                     | 13%                    | 13%                   | 15%                    |
| Ved ikke                                                | 8%                     | 7%                    | 10%                    |
| Total                                                   | 100%                   | 100%                  | 100%                   |
| Antal                                                   | 964                    | 649                   | 315                    |

Anm. Sygeplejersker uden for arbejdsmarkedet. Procenter summer ikke til 100, da man kunne sætte flere kryds. Kilde: DSR Analyse.

Blandt dem, der i tabel 4 angav, at intet kunne få dem til at arbejde som sygeplejerske igen, er den primære årsag, at de gerne vil bruge tid på andet end arbejde (47%) eller at det ikke er muligt af helbredsmæssige årsager (31%). Dette fremgår af tabel 5. Endvidere er der en større andel af dem, der forlod arbejdsmarkedet før de nåede pensionsalderen, der angiver, at intet kan få dem tilbage til arbejdet som sygeplejerske pga. helbredsmæssige årsager. Derimod er der en større andel over pensionsalderen, der angiver, at intet kan få dem tilbage til arbejdet som sygeplejerske, fordi de gerne vil bruge deres tid på andet end arbejde.

**Tabel 5. Hvad er årsagen til at du har svaret, at intet kan få dig til at arbejde som sygeplejerske igen?**

|                                                                                         | Alle udenfor arb.mark | Under pensionsalderen | Over/lig pensionsalder |
|-----------------------------------------------------------------------------------------|-----------------------|-----------------------|------------------------|
| Jeg vil gerne bruge min tid på andet end at arbejde                                     | 47%                   | 44%                   | 52%                    |
| Det er ikke muligt for mig at arbejde som sygeplejerske igen af helbredsmæssige årsager | 31%                   | 36%                   | 18%                    |
| Andre årsager (Uddyb gerne)                                                             | 11%                   | 9%                    | 18%                    |
| Jeg ønsker ikke at arbejde som sygeplejerske igen                                       | 6%                    | 7%                    | 3%                     |
| Det er ikke muligt for mig at arbejde som sygeplejerske igen af andre årsager           | 2%                    | 2%                    | 3%                     |
| Det er ikke muligt af familiemæssige årsager                                            | 2%                    | 2%                    | 2%                     |
| Det kan ikke økonomisk betale sig for mig at arbejde som sygeplejerske igen             | 0%                    | 0%                    | 0%                     |
| Ved ikke                                                                                | 1%                    | 1%                    | 3%                     |
| Total                                                                                   | 100%                  | 100%                  | 100%                   |
| Antal                                                                                   | 432                   | 307                   | 125                    |

Anm. Sygeplejersker uden for arbejdsmarkedet. Procenter summer ikke nødvendigvis til 100 pga. afrunding. Kilde: DSR Analyse.

## Sundhedsberedskab

Endvidere er sygeplejersker uden for arbejdsmarkedet spurgt til, hvorvidt de har interesse i at stå til rådighed, hvis der er behov for ekstra hjælp i sundhedsvæsenet. Dette vil knap en tredjedel (29%), mens 53% svarer nej til dette. Dog er andelen 39% blandt sygeplejersker, der gik på pension efter deres pensionsalder. En anden analyse (ikke vist) viser også, at sygeplejersker med godt helbred i højere grad angiver at være villige til at stå til rådighed.

**Tabel 6. Ville du være interesseret i at stå til rådighed og kunne blive kaldt ind, hvis sundhedsvæsenet har brug for ekstra arbejdskraft (f.eks. i forbindelse med epidemier el. lign.)?**

|          | Alle uden<br>for<br>arb.mark | Under<br>pensions-<br>alderen | Over/lig<br>pensions-<br>alder |
|----------|------------------------------|-------------------------------|--------------------------------|
| Ja       | 29%                          | 24%                           | 39%                            |
| Nej      | 53%                          | 56%                           | 45%                            |
| Ved ikke | 18%                          | 19%                           | 16%                            |
| Total    | 586                          | 397                           | 189                            |

Anm. Sygeplejersker uden for arbejdsmarkedet. Procenter summer ikke nødvendigvis til 100 pga. afrunding. Det skal bemærkes, at dette spørgsmål blev stillet, efter undersøgelsen var sat i gang. Dog er populationen af valid størrelse (n=586). Kilde: DSR Analyse.

## Metode

Undersøgelsen omfatter sygeplejersker i alderen 60–80 år.

Der er udsendt invitation til 5.000 tilfældigt udtrukne medlemmer af Dansk Sygeplejeråd, som ifølge medlemsregisteret er mellem 60 og 80 år, har registreret en mailadresse og er bosat i Danmark. I alt har 34 pct. af de inviterede medlemmer deltaget i hele eller dele af undersøgelsen.

En frafaldsanalyse viser, at de sygeplejersker, der har besvaret undersøgelsen, i gennemsnit er lidt yngre end den samlede population af inviterede (0,33 år). Derudover er en større andel registreret som aktive i DSR's medlemsregister, dvs. i arbejde (53% mod 49%), mens en mindre andel er registreret som seniorer, på efterløn eller pensionerede (44% mod 48%).